EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 18. 8. 2020
COM(2020) 385 final

SPRÁVA KOMISIE

EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A DVORU AUDÍTOROV O RIADENÍ ZÁRUČNÉHO FONDU EURÓPSKEHO FONDU PRE STRATEGICKÉ INVESTÍCIE V ROKU 2019

{SWD(2020) 162 final}

OBSAH

1. Úvod 2
2. Kontext operácií 2
3. Finančné účty a významné rozpočtové transakcie v roku 2019 3
3.1. Účtovná závierka záručného fondu EFSI k 31. decembru 2019 3
3.2. Operácie EFSI v rámci záruky EÚ 3
3.3. Tvorba rezerv záručného fondu EFSI 4
3.4. Uplatnenie a využívanie záruky EÚ 4
4. Riadenie záručného fondu EFSI v roku 2019 5
4.1. Finančné riadenie 5
4.2. Vývoj na trhu v roku 2019 5
4.3. Zloženie a kľúčové rizikové charakteristiky portfólia 6
4.4. Výkonnosť 6
5. Posúdenie primeranosti cieľovej sumy a úrovne záručného fondu EFSI 6

1. ÚVOD

Právnym základom tejto správy je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1017 z 25. júna 2015 o Európskom fonde pre strategické investície, Európskom centre investičného poradenstva a Európskom portáli investičných projektov a o zmene nariadení (EÚ) č. 1291/2013 a (EÚ) č. 1316/2013 – Európsky fond pre strategické investície[1] („nariadenie o EFSI“). Nariadenie o EFSI bolo zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2396 z 13. decembra 2017, pokiaľ ide o predĺženie trvania Európskeho fondu pre strategické investície, ako aj o zavedenie technických vylepšení pre uvedený fond a pre Európske centrum investičného poradenstva[2] („zmena EFSI 2.0“). Prostredníctvom zmeny EFSI 2.0 sa okrem iného zvýšila výška záruky EÚ a upravila sa cieľová suma. Dohodu o riadení EFSI a o poskytnutí záruky EÚ („dohoda o EFSI“) podpísala Európska komisia a Európska investičná banka („EIB“) 22. júla 2015 a dohoda bola zmenená a opätovne potvrdená 21. júla 2016, 21. novembra 2017, 9. marca 2018, 20. decembra 2018, 27. marca 2020 a 27. apríla 2020.

V článku 16 ods. 6 nariadenia o EFSI sa stanovuje, že Komisia každoročne do 31. mája predloží Európskemu parlamentu, Rade a Dvoru audítorov výročnú správu[3] o riadení záručného fondu EFSI v predchádzajúcom kalendárnom roku vrátane posúdenia primeranosti cieľovej sumy, úrovne záručného fondu EFSI a potreby jeho doplnenia. Výročná správa obsahuje prezentáciu finančnej situácie záručného fondu EFSI ku koncu predchádzajúceho kalendárneho roka, finančné toky v priebehu predchádzajúceho kalendárneho roka, rovnako ako významné transakcie a všetky relevantné informácie o finančných účtoch. Správa obsahuje aj informácie o finančnom riadení, výkonnosti a rizikách záručného fondu EFSI ku koncu predchádzajúceho kalendárneho roka.

2. KONTEXT OPERÁCIÍ

Záruka EÚ[4] sa vzťahuje na operácie financovania a investičné operácie, ktoré schválila EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie („IIW“) a EIF v rámci okna pre MSP („SMEW“) a podokna IIW MSP/MidCap na financovanie investícií. Časť celkových operácií EFSI je krytá zárukou EÚ, zatiaľ čo ďalšiu časť vykonáva na vlastné riziko skupina EIB[5].

Podľa článku 12 nariadenia o EFSI záručný fond EFSI predstavuje vankúš likvidity, z ktorého sa v prospech EIB uhrádzajú prostriedky v prípade, že dôjde k uplatneniu záruky EÚ. V súlade s dohodou o EFSI medzi EÚ a EIB sa uplatnenie záruky hradí zo záručného fondu EFSI, ak výška uplatnenia presahuje finančné prostriedky, ktoré má EIB k dispozícii na účte EFSI. Účet EFSI, ktorý spravuje EIB, bol zriadený na účely vyberania príjmov a vymožených súm EÚ vyplývajúcich z operácií EFSI v rámci záruky EÚ, pričom sa z neho uhrádza uplatnenie záruky EÚ do výšky disponibilného zostatku.

Záručný fond EFSI sa dopĺňa postupne s prihliadnutím na zvýšenie expozície, ktorú kryje záruka EÚ.

Podľa článku 12 ods. 4 nariadenia o EFSI zdroje záručného fondu EFSI spravuje priamo

[1] Ú. v. EÚ L 169, 1.7.2015, s. 1.

[2] Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017, s. 34.

[3] Táto správa je piatou správou o záručnom fonde EFSI. Predchádzajúce správy pozri v dokumentoch COM(2016) 353 final, COM(2017) 326 final, COM(2018) 345 final a COM(2019) 244 final.

[4] Výška záruky EÚ sa následkom zmeny EFSI 2.0 zvýšila zo 16 miliárd EUR na 26 miliárd EUR.

[5] Výška záruky skupiny EIB sa následkom zmeny EFSI 2.0 zvýšila z 5 miliárd EUR na 7,5 miliardy EUR.

Komisia a investujú sa v súlade so zásadou riadneho finančného hospodárenia, pričom sa dodržiavajú primerané prudenciálne pravidlá.

EIB a EIF zodpovedajú za posudzovanie a monitorovanie rizika jednotlivých operácií, ktoré sú zabezpečené zárukou EÚ. Na základe predložených správ a na základe súdržných a obozretných predpokladov týkajúcich sa budúcej činnosti Komisia zabezpečuje primeranosť cieľovej sumy a výšky záručného fondu EFSI, ktoré sú predmetom preskúmania. V súlade s článkom 16 ods. 3 nariadenia o EFSI predložili EIB a EIF v marci 2019 správu Komisii a Európskemu dvoru audítorov.

V súlade s článkom 16 ods. 2 nariadenia o EFSI výročná správa EIB Európskemu parlamentu a Rade obsahuje konkrétne informácie týkajúce sa celkového rizika spojeného s operáciami financovania a investičnými operáciami vykonávanými v rámci EFSI, ako aj informácie o prípadoch uplatnenia záruky.

3. FINANČNÉ ÚČTY A VÝZNAMNÉ ROZPOČTOVÉ TRANSAKCIE V ROKU 2019

Predkladajú sa finančné informácie týkajúce sa EFSI, ktoré sú ďalej rozčlenené do štyroch častí: 1. finančná situácia záručného fondu EFSI k 31. decembru 2019; 2. operácie EFSI v rámci záruky EÚ, ktoré skupina EIB uskutočnila k 31. decembru 2019; 3. tvorba rezerv záručného fondu EFSI a 4. uplatnenie a využívanie záruky EÚ.

3.1. ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA ZÁRUČNÉHO FONDU EFSI K 31. DECEMBRU 2019

Celkové aktíva záručného fondu EFSI[6] k 31. decembru 2019 predstavovali 6 688 miliónov EUR. Aktíva sa skladali z portfólia investičných cenných papierov klasifikovaných ako k dispozícii na predaj (6 654 miliónov EUR), predaja menových forwardov denominovaných v USD s kladnou čistou súčasnou hodnotou klasifikovaných ako finančné aktíva vykazované v reálnej hodnote prostredníctvom prebytku a schodku (3 milióny EUR) a peňazí a peňažných ekvivalentov (31 miliónov EUR).

Z hľadiska výkazu ziskov a strát za rok 2019[7] záručný fond EFSI ukončil rok s hospodárskym výsledkom vo výške 21,7 milióna EUR. Najvýznamnejší príspevok pochádzal z kladných čistých výnosov z úrokov vo výške 18,3 milióna EUR a čistých ziskov z predaja cenných papierov k dispozícii na predaj[8] (17,1 milióna EUR). Kompenzáciou bol záporný výsledok devízového precenenia vo výške –13,1 milióna EUR[9]. Zvyšné čisté výdavky vo výške –0,6 milióna EUR tvorili najmä poplatky za úschovu.

3.2. OPERÁCIE EFSI V RÁMCI ZÁRUKY EÚ

Expozícia záruky EÚ vo vzťahu k vyplateným, ale nesplateným operáciám EFSI, ktoré vykonala skupina EIB, predstavovala k 31. decembru 2019 sumu 17,7 miliardy EUR z čistého disponibilného právneho záväzku[10] 25,8 miliardy EUR, ktorý pokrýva záruka EÚ. Suma

---

6 Auditovaná účtovná závierka záručného fondu EFSI je uverejnená v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je priložený k správe o záručnom fonde EFSI.

7 Pozri stranu 6 pracovného dokumentu útvarov Komisie, ktorý je priložený k správe o záručnom fonde EFSI.

8 Čistá hodnota sa skladá zo ziskov vo výške 18,5 milióna EUR a strát vo výške 1,4 milióna EUR.

9 Po hedžingu menového rizika podielu portfólia denominovaného v USD.

10 Podľa článku 11 zmeny EFSI 2.0 záruka EÚ nesmie v žiadnom prípade presiahnuť sumu 26 miliárd EUR, pričom pred 6. júlom 2018 nesmie presiahnuť sumu 16 miliárd EUR. Uplatnenie a využívanie záruky EÚ a ustanovenia týkajúce sa produktov portfóliovej záruky v rámci okna MSP sa odpočítavajú od maximálnej sumy záruky EÚ.

17,6 miliardy EUR sa v poznámkach k účtovnej závierke EÚ za rok 2019 zaznamenáva ako podmienený záväzok, zatiaľ čo v prípade zvyšnej sumy vo výške 0,1 miliardy bola vykázaná rezerva (74 miliónov).

Operácie EFSI, ktoré riadila EIB v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie, vytvorili pre EÚ v roku 2019 čistý príjem vo výške 299,5 milióna EUR[11]. Z tejto sumy bola v účtovnej závierke EÚ za rok 2019 k 31. decembru 2019 zaznamenaná čistá pohľadávka Komisie zo strany EIB vo výške 50,8 milióna EUR.

V prípade operácií EFSI v rámci okna pre MSP vznikli EÚ v roku 2019 náklady vo výške 109,9 milióna EUR[12]. Poplatky a náklady EIF z tejto sumy vo výške 37,9 milióna EUR vykázané v účtovnej závierke EÚ za rok 2019 sú splatné EIF po 31. decembri 2019.

3.3. TVORBA REZERV ZÁRUČNÉHO FONDU EFSI

V súvislosti s tvorbou rezerv záručného fondu EFSI sa v roku 2019 vyčlenili celkové rozpočtové prostriedky vo výške 357 miliónov EUR. Z tejto sumy boli prostredníctvom rozhodnutia Komisie C(2019) 875[13] vyčlenené rozpočtové prostriedky vo výške 167 miliónov EUR. Dodatočné viazané rozpočtové prostriedky na sumu 190 miliónov EUR boli vyčlenené ako pripísaný príjem.

Počas roka sa do záručného fondu EFSI reálne vyplatila celková suma 1 166 miliónov EUR. Z toho väčšina pochádzala z platobných rozpočtových prostriedkov všeobecného rozpočtu EÚ, zatiaľ čo suma 163 miliónov EUR bola vrátená ako pripísané príjmy (136 miliónov EUR z príjmov EFSI a 27 miliónov EUR z príjmov Nástroja na prepájanie Európy) a suma 3 milióny EUR bola prevedená ako dodatočné platobné prostriedky na konci rozpočtového roka.

3.4. UPLATNENIE A VYUŽÍVANIE ZÁRUKY EÚ

V roku 2019 sa v súlade s článkom 8 ods. 1 písm. a) dohody o EFSI uplatnila záruka EÚ na sumu 3,5 milióna EUR v súvislosti s jednou zlyhanou operáciou kapitálového typu v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie. Okrem toho sa uplatnila suma 1,4 milióna EUR na náklady EIB na financovanie[14], 27,3 milióna EUR na opravné položky[15] a 0,14 milióna EUR na náklady na vymáhanie[16]. V rámci okna pre MSP sa záruka uplatnila na sumu 8,1 milióna EUR na hedžing v inej mene ako euro.

Všetky záruky boli uhradené z prostriedkov, ktoré boli k dispozícii na účte EFSI. Zo záručného fondu EFSI neboli uhradené žiadne záruky.

---

11 Táto suma zahŕňa nerealizované výnosy vo výške 135,0 milióna EUR, ktoré sú výsledkom nárastu reálnej hodnoty kapitálových portfólií IIW k 31. decembru 2019 v porovnaní s 31. decembrom 2018.

12 Táto suma zahŕňa finančné rezervy vo výške 69,5 milióna EUR v súvislosti s dlhovými portfóliami SMEW, ako aj nerealizované náklady vo výške 4,3 milióna EUR, ktoré sú výsledkom poklesu reálnej hodnoty kapitálových portfólií SMEW k 31. decembru 2019 v porovnaní s 31. decembrom 2018.

13 Rozhodnutie Komisie z 11. 2. 2019 o prijatí ročného pracovného programu na rok 2019 pre Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti, ktoré slúži ako rozhodnutie o financovaní.

14 Pozri článok 8 ods. 1 písm. d) dohody o EFSI.

15 Pozri článok 8 ods. 1 písm. b) dohody o EFSI.

16 Pozri článok 8 ods. 1 písm. d) a článok 11 ods. 7 dohody o EFSI.

4. RIADENIE ZÁRUČNÉHO FONDU EFSI V ROKU 2019

4.1. FINANČNÉ RIADENIE

Investičné portfólio záručného fondu EFSI fondu sa investuje v súlade so zásadami riadenia stanovenými v rozhodnutí Komisie C(2016) 165 z 21. januára 2016 o schválení usmernení pre správu aktív záručného fondu EFSI.

V týchto usmerneniach sa predpokladá, že aktíva v investičnom portfóliu zabezpečia dostatočnú likviditu v súvislosti s potenciálnymi výzvami na uplatnenie záruky, pričom sa budú stále zameriavať na optimalizáciu miery rizík a výnosov, ktorá je zlučiteľná so zachovaním vysokého stupňa bezpečnosti a stability.

Stratégie investovania a riadenia rizík boli prijaté s ohľadom na investičné ciele a výhľad podmienok na trhu. Investičný prístup sa zameriaval na posilnenie diverzifikácie naprieč rôznymi triedami aktív s pevným výnosom.

4.2. VÝVOJ NA TRHU V ROKU 2019

V roku 2019 trhy s pevným výnosom zaznamenali značné výkyvy. 10-ročný nemecký dlhopis (bund) sa pohyboval medzi 0,27 % (v januári) a –0,72 % (v auguste) v rozsahu okolo 1 %.

Na začiatku roka sa na trhoch očakávalo zlepšenie ekonomiky a nárast inflácie. Predpokladalo sa, že Európska centrálna banka (ECB) začne zvyšovať úrokové miery a Federálna rezervná banka bude pokračovať v cyklickom zvyšovaní. Zdĺhavé rokovania o obchodných dohodách medzi USA a Čínou však vyvolali značnú neistotu, keďže viackrát došlo k rýchlemu a neočakávanému zvýšeniu ciel na oboch stranách a chýbali vyhliadky na reálne riešenie. Miera neistoty v Európe zostala takisto vysoká, a to z dôvodu hrozby zavedenia ciel zo strany USA pre najväčšie priemyselné odvetvia, predovšetkým automobilový priemysel. Následne tým utrpeli globálne dodávateľské reťazce, čo zasiahlo výrobný priemysel, a kapitálové výdavky sa začali odkladať.

Všetky tieto skutočnosti zvyšovali dopyt po bezpečných aktívach, takže dlhopisy vo všetkých triedach aktív mali dobrú výkonnosť, zatiaľ čo výnosy stabilne klesali až do augusta, v ktorom dosiahli svoje minimum. Globálny rast sa dovtedy spomalil a inflácia v Európe sa pohybovala tesne nad 1 %. Federálna rezervná banka začala na účely podpory ekonomiky znižovať v júli úrokové sadzby a v septembri jej príklad nasledovala ECB, ktorá zároveň obnovila program nákupu aktív.

Ďalším pozitívnym vývojom bola celková odolnosť odvetvia služieb vo všetkých hlavných ekonomikách. Ku koncu roka sa zdalo vysoko pravdepodobné, že USA a Čína dospejú k čiastočnej obchodnej dohode. Nálada na trhu sa zlepšila, znížila sa likvidita a ku koncu roka došlo k istej obnove rovnováhy/realizácii zisku, v dôsledku čoho výnosy opäť vzrástli a nemecké dlhopisy skončili na hodnote približne –0,20 %.

Celkovo sa rozpätie ostatných európskych štátnych dlhopisov voči nemeckému dlhopisu znížilo, v prípade Talianska a Španielska až o 110 bázických bodov pri splatnosti do 10 rokov. Ostatné odvetvia s pevným výnosom, ako napríklad dlh nadnárodných spoločností, subjektov na nižšej ako štátnej úrovni a agentúr, kryté dlhopisy a podnikové dlhopisy, takisto zaznamenali v priebehu roka dobré výsledky.

4.3. ZLOŽENIE A KĽÚČOVÉ RIZIKOVÉ CHARAKTERISTIKY PORTFÓLIA

K 31. decembru 2019 investičné portfólio pozostávalo predovšetkým z cenných papierov emitovaných štátmi, subjektmi na nižších úrovniach verejnej správy, nadnárodnými spoločnosťami a agentúrami a zahraničnými vládami (47 % trhovej hodnoty oproti 59 % referenčnej hodnoty) a z krytých dlhopisov (18 % trhovej hodnoty oproti 20 % referenčnej hodnoty). Zvyšok bol umiestnený najmä v nezabezpečených dlhopisoch emitovaných obchodnými spoločnosťami a finančnými inštitúciami. Asi 6 % portfólia sa investovalo do likvidných investícií s vysokým ratingom (AA/AAA), denominovaných v USD. Expozícia týchto investícií voči kurzovému riziku bola zabezpečená. Na konci roka 2019 bola expozícia portfólia voči dlhopisom, ktoré spĺňajú environmentálne a sociálne kritériá a kritériá správy, na úrovni 6 %, viac než 5-násobne vyššia ako zodpovedajúca referenčná hodnota.

Durácia portfólia[17] ku koncu roka 2019 bola 3,07 roka. Priemerný úverový rating je BBB+.

Väčšina portfólia je investovaná do likvidných cenných papierov a primeraná časť (21 % celkovej hodnoty portfólia) je splatná za menej ako 12 mesiacov.

Profil portfólia z hľadiska durácie, kreditného rizika a likvidity sa upravil v súlade s predpokladanými peňažnými tokmi vyplývajúcimi z operácií EFSD v rámci záruky EÚ (napr. predpokladané uplatnenie, príjmy).

4.4. VÝKONNOSŤ

Ročná výkonnosť sa vypočítava na časovo váženom základe, aby nebola ovplyvnená veľkosťou portfólia, ktoré počas roka aj naďalej významne rástlo.

Vo veľmi náročnom trhovom prostredí, ktoré charakterizovali celkové záporné alebo historicky nízke výnosy spojené s významnou volatilitou trhu a neistotami, fond v roku 2019 vykázal absolútnu ročnú výkonnosť na úrovni 1,239 %. Táto návratnosť je v súlade s ročnou výkonnosťou referenčnej hodnoty EFSI (2,302 %).

5. POSÚDENIE PRIMERANOSTI CIEĽOVEJ SUMY A ÚROVNE ZÁRUČNÉHO FONDU EFSI

V rámci EFSI sa od 31. decembra 2019 schválili operácie v celkovej kumulovanej výške 68,7 miliardy EUR v 28 členských štátoch, z toho 49,2 miliardy EUR bolo schválených v rámci IIW (532 operácií) a 19,5 miliardy EUR v rámci SMEW (630 operácií). Celkovo to predstavuje výrazné zvýšenie v porovnaní s rokom 2018, ku koncu ktorého boli schválené operácie v celkovej výške 53,6 miliardy EUR.

K 31. decembru 2019 celkové vyplatené a zatiaľ nesplatené expozície kryté zárukou EÚ dosiahli sumu 17,7 miliardy EUR (16,1 miliardy v rámci IIW a 1,6 miliardy v rámci SMEW) v porovnaní so sumou 15,8 miliardy EUR v roku 2018.

Expozícia rozpočtu EÚ voči možným budúcim platbám v rámci záruky EÚ, pokiaľ ide o schválené operácie (vyplatené a nevyplatené) predstavovala sumu 21,9 miliardy EUR (18,3 miliardy v rámci IIW a 3,6 miliardy v rámci SMEW).

V rámci okna pre infraštruktúru a inovácie IIW nesplatené vyplatené expozície kryté zárukou

[17] Údaj o durácii sa týka „modifikovanej durácie“, ktorou sa meria citlivosť ceny dlhopisu na pohyby úrokovej miery. Tento údaj je založený na koncepcii, že cena cenného papiera a úrokové miery sú nepriamo úmerné.

EÚ predstavovali 16,1 miliardy EUR, z toho 15,2 miliardy EUR za dlhové operácie a 1 miliardu EUR za operácie kapitálového typu[18].

V prípade akýchkoľvek strát v dôsledku týchto operácií v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie IIW budú uvedené straty kryté zárukou EÚ v súlade s podmienkami stanovenými v dohode o EFSI. Záruka EÚ v rámci okna pre infraštruktúru a inovácie IIW sa poskytuje najmä vo forme krytia tranže prvej straty v rámci portfólia pre dlhové operácie IIW a kapitálového portfólia národnej podpornej banky (NPB) IIW. V rámci štandardného kapitálového portfólia IIW je záruka EÚ vo forme úplnej záruky za predpokladu, že EIB na vlastné riziko investuje na pomernom základe rovnaké množstvo zdrojov.

K 31. decembru 2019 celkové nesplatené expozície vyplatené v rámci SMEW kryté zárukou EÚ dosiahli 1,6 miliardy EUR, z toho 1,2 miliardy EUR za záručné operácie a 0,4 miliardy EUR za kapitálové operácie[19].

V prípade akýchkoľvek strát spôsobených záručnými operáciami SMEW by sa tieto straty v prvom rade kryli z príspevkov mechanizmu záruky InnovFin pre MSP, mechanizmu programu COSME na poskytovanie záruk za úvery, záručného mechanizmu pre kultúrne a kreatívne sektory a záručného finančného nástroja programu Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI). V prípade kapitálových produktov SMEW by sa akékoľvek straty kryli zárukou EÚ v rámci EFSI a tranžou prvej straty nástroja InnovFin Equity (v prípade podokna 2 kapitálového produktu).

Cieľová suma záručného fondu EFSI bola stanovená na 35 % celkových záručných záväzkov EÚ[20]. Z posúdenia rizík jednotlivých produktov podporovaných zárukou EÚ vyplýva, že rozpočet Únie by bol pri tejto cieľovej miere celkovo primerane chránený pred potenciálnymi uplatneniami záruky EÚ, a to s prihliadnutím na vrátené sumy, príjmy a spätné toky prostriedkov z operácií EIB. Cieľová miera 35 % sa preto považuje za primeranú.

Záručný fond EFSI sa do roku 2022 nachádza vo fáze budovania, a preto sa potreba doplnenia bude posudzovať v neskoršej fáze.

[18] Z dôvodu zaokrúhlenia týchto dvoch údajov o dlhových operáciách a operáciách kapitálového typu je ich súčet 16,1 miliardy namiesto 16,2 miliardy.

[19] Ako vyplýva z účtovnej závierky EÚ k 31. decembru 2019, nie sú tu zahrnuté zmluvy o záruke, ktorých obdobie dostupnosti sa začína v roku 2020.

[20] Pozri článok 12 ods. 5 nariadenia o EFSI.